

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
GRAD ZENICA**

OBRAĐIVAČ: SLUŽBA ZA FINANSIJE

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
GRADA ZENICA
ZA PERIOD 2026. – 2028. GODINE**

Zenica, juni 2025. godine

Sadržaj

Poglavlje I: Uvod.....	3
Poglavlje II: Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze	3
Ekonomski rast.....	4
Stabilnost cijena	5
Zaposlenost.....	6
Vanjskotrgovinski bilans.....	7
Rizici makroekonomskog scenarija	8
Poglavlje III: Srednjoročna fiskalna strategija.....	9
Indirektni porezi.....	9
Porez na dohodak	12
Neporezni prihodi	13
Rizici po projekcije prihoda	14
Poglavlje IV: Struktura potrošnje u javnom sektoru.....	15
Plaće i naknade troškova zaposlenih	15
Izdaci za materijal i usluge	17
Tekući i kapitalni transferi.....	18
Otplate dugova	20
Nabavka stalnih sredstava	21
Namjenska sredstava za zaštitu od požara od naknada za vatrogastvo.....	23
Namjenska sredstava civilne zaštite po Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća - 0,5%.....	24
Sredstva Fonda za zaštitu okoline.....	24
Poglavlje V: Projekcije budžeta Grada Zenica.....	25

Poglavlje I: Uvod

Budžet je glavni instrument za donošenje vladinih politika i predstavlja sredstvo kojim se strateški prioriteti pretvaraju u konkretne usluge, programe i aktivnosti, kao odgovor na socijalne, ekonomske i druge potrebe građana. Budžet Grada, kao interni zakonski akt, predstavlja ključni dokument kojim se određuje politika finansiranja aktivnosti i programa iz djelokruga nadležnosti Grada kao lokalne samouprave. S obzirom na brojnost obaveza postavljenih pred jedinice lokalne samouprave, te oskudnost raspoloživih javnih sredstava za njihovo pokriće, značaj gradskog budžeta, odnosno njegovog pravilnog konstruisanja, još je veći. Stoga je neophodno da se u procesu planiranja budžeta odrede prioriteti na sistematičan i realan način, te sredstva alociraju na zadovoljenje potreba lokalne zajednice s ciljem najefektivnijeg trošenja javnih prihoda. Međutim, sam iskaz o budžetskim rashodima za jednu godinu nije uvijek dovoljan kako bi se ostvarili vladini ciljevi, zbog čega se izrađuje Dokument okvirnog budžeta.

Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22 i 7/25) propisana je obaveza trogodišnjeg planiranja budžeta, odnosno izrada Dokumenta okvirnog budžeta (DOB), na kojem se zasniva priprema i izrada budžeta za narednu fiskalnu godinu.

Postupak pripreme DOB-a počinje dostavljanjem Instrukcije broj 1 o načinu i elementima izrade DOB-a budžetskim korisnicima, a koja sadrži osnovne ekonomske pretpostavke i smjernice za pripremu DOB-a, tabele pregleda prioriteta budžetskih korisnika, te dinamiku i rokove pripreme DOB-a.

Dokument okvirnog budžeta priprema se svake godine i prikazuje srednjoročne makroekonomske pretpostavke i projekcije, srednjoročnu fiskalnu strategiju, srednjoročne fiskalne projekcije, prioritete potrošnje, te gornje granice rashoda za narednu budžetsku godinu i preliminarne procjene za sljedeće dvije godine.

Glavni cilj ovog dokumenta je da se osigura bolja povezanost između prioriternih politika Grada i načina na koji isti vrši raspodjelu budžetskih sredstava, kao i da doprinese razvoju strateškog planiranja prioriteta i ciljeva Grada, utvrđenih Strategijom razvoja Grada Zenica za period 2023 - 2027. godina.

Za izradu ovog dokumenta korištene su:

- makroekonomske projekcije Direkcije za ekonomsko planiranje BiH (DEP BiH);
- projekcije poreznih prihoda Federalnog ministarstva finansija;
- projekcije prihoda Odjeljenja za makroekonomsku analizu (OMA) Uprave za indirektno oporezivanje (UIO) BiH;
- saopštenja Agencije za statistiku BiH.

Poglavlje II: Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze

Ovo poglavlje predstavlja osnovne srednjoročne makroekonomske pokazatelje i prognoze na kojima se temelje procjene Dokumenta okvirnog budžeta za period 2026. - 2028. godine.

Savremena makroekonomska politika sastoji se od kombinacije mjera iz više segmenata: ekonomske, monetarne, politike platnog bilansa, dohodaka, cijena, te fiskalne politike. Fiskalna politika se može

definirati kao svjesna promjena prihoda i rashoda kojima je svrha ostvarivati makroekonomske ciljeve ekonomske politike, poput pune zaposlenosti, stabilnih cijena, zadovoljavajuće stope privrednog rasta i ostvarenja eksterne ravnoteže. Pod fiskalnom politikom podrazumijeva se prije svega upravljanje budžetskim prihodima u svrhu finansiranja javnih rashoda. Cilj je postići privredni rast uz istovremeno visoku zaposlenost i nisku inflaciju, a isti je u potpunosti ostvariv jedino uz kombinaciju instrumenata fiskalne politike.

Kreatori ekonomske politike pomoću makroekonomskih instrumenata (politike dohodaka, monetarne i fiskalne politike) utiču na budžete i budžetsku potrošnju, funkcionisanje privrednih subjekata, proizvodnju, potrošnju, zaposlenost, životni standard, štednju, investicije, izvoz i uvoz, s ciljem postizanja visoke i stabilne stope privrednog rasta, niske inflacije, visoke zaposlenosti i optimalne vanjskotrgovinske razmjene.

Shodno navedenom, anticipiranje pokazatelja makroekonomskih agregata omogućava procjenu budućeg stanja državne ekonomije što pruža realniju osnovu za izradu budžeta.

Ekonomske rast

Ekonomske (privredne) rast mjeri se stopom rasta bruto društvenog proizvoda, koji predstavlja vrijednost svih proizvedenih dobara i usluga državne ekonomije u određenom periodu.

U Bosni i Hercegovini osnovna pretpostavka projiciranog rasta tiče se ekonomskih kretanja u okruženju i to prije svega u smislu promjena izvozne tražnje, te inostranog finansiranja finalne potrošnje i investicija. Unutrašnje pretpostavke podrazumijevaju uobičajeni nivo političke stabilnosti, uz postepeno poboljšanje poslovnog okruženja.

Pandemijsku godinu kako u svijetu, tako i u Bosni i Hercegovini, obilježila je zdravstvena i ekonomska kriza koja se manifestovala padom BDP-a od 3,2%. Međutim, već početkom 2021. godine došlo je do postepene stabilizacije epidemioloških i ekonomskih prilika u vanjskom okruženju (zemlje EU27), što se pozitivno odrazilo i na ekonomsku aktivnost u zemlji.

U kontekstu analize ekonomskih kretanja u 2022. godini, vrijedi istaći da je uslijed intenziviranja ukrajinske krize i prekida u lancima opskrbe došlo do snažnog rasta svjetskih cijena (energenata i hrane), što je rezultiralo dodatnim pojačanjem inflatornih pritisaka u zemlji i inostranstvu.

Prema statističkim podacima BHAS-a (BHAS statistika nacionalnih računa) za 2023. godinu, u Bosni i Hercegovini je nastavljen trend rasta ekonomske aktivnosti iz 2022. godine. Naime, unatoč mnogobrojnim kako internim, tako i eksternim izazovima, kao što su slabljenje ekonomskog rasta u vanjskom okruženju, pojačani inflatorni pritisci i rast kamatnih stopa, Bosna i Hercegovina je u 2023. godini zabilježila realni rast BDP-a od 1,9% u odnosu na prethodnu godinu.

Prema podacima Agencije za statistiku BiH, procjenjuje se da je realni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini za 2024. godinu iznosio 2,5% u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu je domaća tražnja (potrošnja i investicije) bila glavni nositelj tog rasta, dok je doprinos vanjskog sektora bio negativan.

Ekonomske kretanja u vanjskom okruženju, naročito u zemljama EU27, predstavljaju važnu strukturnu odrednicu ekonomskih kretanja u BiH. U proteklom periodu svjetsku ekonomiju obilježili su veliki izazovi, kao što su globalna pandemija, sukobi u Ukrajini i dr., a negativne ekonomske posljedice ovih dešavanja manifestovale su se kroz trgovinske, finansijske i cjenovne šokove u BiH.

Pored eksternih dinamika, jako bitan faktor za ekonomski rast u zemlji predstavljaju i institucionalni kapaciteti zemlje u provedbi strukturalnih reformi. Prema projekcijama DEP-a (mart 2025.), u BiH se očekuje realni ekonomski rast od 2,7% u 2025., 3,0% u 2026., 3,1% u 2027. te 3,3% u 2028. godini. U DEPU-u navode da bi domaća tražnja kroz povećanje potrošnje i investicija trebala predstavljati glavno uporište projektovanog ekonomskog rasta, uz pozitivniji doprinos vanjskog sektora u odnosu na 2024. godinu.

Stabilnost cijena

Nivo cijena u BiH zavisi od uticaja eksternih i internih faktora. Eksterne komponente koje značajno determinišu opšti nivo cijena u BiH su cijene nafte, gasa i hrane na globalnom tržištu, dok su domaće komponente sa najvećim uticajem na cijene akcize na cigarete, cijene komunalija i cijene komunikacijskih usluga.

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje domaćinstva kupuju radi zadovoljenja svojih ličnih potreba na ekonomskoj teritoriji Bosne i Hercegovine. Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru inflacije u državi. On služi za usklađivanje plata i zarada u skladu sa kolektivnim ugovorima, te penzija i socijalnih davanja. Takođe se koristi i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama, omogućuje upoređivanje stope inflacije s drugim zemljama, upoređivanje kretanja cijena unutar zemlje između pojedinih regiona, te služi kao osnov za deflacioniranje pojedinih makroekonomskih agregata u statistici nacionalnih računa i u druge svrhe.

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini izračunava se na osnovu reprezentativne liste proizvoda koju u 2024. godini čini 610 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 21 000 cijena na unaprijed definisanom uzorku prodajnih mjesta na dvanaest geografskih lokacija. Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji domaćinstava na domaćem teritoriju. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderisani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom domaćinstava i na podacima o broju stanovnika.

U Bosni i Hercegovini u periodu I-XII 2021. godine registrovana je inflacija od 2% g/g. Cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića (najveći udio u indeksu potrošačkih cijena) u periodu I-XII 2021. godine su uvećane za 3,5% g/g na šta je značajno uticalo poskupljenje hrane.

Nakon niza godina cjenovne stabilnosti, u 2022. godini došlo je do značajnog rasta opšteg nivoa potrošačkih cijena na globalnom nivou, tako da je zabilježena inflacija znatno viša od ciljanih stopa vodećih centralnih banaka. Pandemijom narušeni lanci distribucije, zajedno sa ratnim dešavanjima u Ukrajini, izazvali su poremećaje na tržištu hrane i energenata.

Ukoliko posmatramo prosječno kretanje indeksa potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini u 2022. godini u odnosu na prosjek 2021. godine, možemo zaključiti da je u tom periodu zabilježena prosječna inflacija od 14,0%. Ako posmatramo stope inflacije u 2022. godini u odnosu na one iz 2021. godine prema namjeni potrošnje, primjetit ćemo da je u 2022. godini zabilježen prosječan rast cijena u odjeljcima Hrana i bezalkoholna pića za 21,5%, Alkoholna pića i duhan za 1,7%, Stanovanje i režijski izdaci za 14,0%, Namještaj i kućanskih uređaji za 8,9%, Zdravstvo za 1,5%, Prijevoz za 25,4%, Komunikacije za 0,9%, Rekreacija i kultura za 8,1%, Obrazovanje za 1,1%, Restorani i hoteli za 9,3%, te Ostala dobra i usluge za 5,9%. Posmatrano po odjeljcima, pad cijena u istom periodu je zabilježen

u odjeljcima Odjeća i obuća za 6,0%. Rast cijena u 2022. godini u prosjeku iznosi 3,9% u razvijenim ekonomijama, odnosno 5,9% u ekonomijama u razvoju.

Ukoliko posmatramo prosječno kretanje indeksa potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini u 2023. godini u odnosu na prosjek 2022. godine, možemo zaključiti da je u tom periodu zabilježena prosječna inflacija od 6,1%.

Ako posmatramo stope inflacije u 2023. godini u odnosu na one iz 2022. godine prema namjeni potrošnje, primjetit ćemo da je u 2023. godini zabilježen prosječan rast cijena u odjeljcima Hrana i bezalkoholna pića za 10,6%, Alkoholna pića i duhan za 4,8%, Stanovanje i režijski izdaci za 7,4%, Namještaj i kućanskih uređaji za 9,3%, Zdravstvo za 3,1%, Komunikacije za 1,6%, Rekreacija i kultura za 7,2%, Obrazovanje za 2,3%, Restorani i hoteli za 8,1% te Ostala dobra i usluge za 9,5%.

Posmatrano po odjeljcima, pad cijena u istom periodu je zabilježen u odjeljcima Odjeća i obuća za 6,0%, te Prijevoz za 4,0%.

Ukoliko posmatramo prosječno kretanje indeksa potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini u 2024. godini u odnosu na prosjek u 2023. godini, možemo zaključiti da je u tom period zabilježena prosječna inflacija od 1,7%. Prosječan rast cijena zabilježen je u odjeljcima Hrana i bezalkoholna pića za 2,1%, Alkoholna pića i duhan za 4,2%, Stanovanje i režijski izdaci za 0,1%, Namještaj i kućanski uređaji za 1,2%, Zdravstvo za 3,6%, Komunikacije za 1,2%, Rekreacija i kultura za 3,6%, Obrazovanje za 1,4%, Restorani i hoteli za 7,2% te Ostala dobra i usluge za 5,3%. Pad cijena je zabilježen u odjeljcima Odjeća i obuća za 7,5%, te Prijevoz za 0,8%.

U naredne tri godine, očekuje se postepeno slabljenje inflatornih pritisaka. I dalje se procjenjuje da najveći doprinos inflaciji, mjerenoj indeksom potrošačkih cijena, dolazi od rasta cijena na domaćem tržištu. U odnosu na prethodne projekcije, vrijednosti svih ključnih makroekonomskih varijabli blago su korigovane za 2025. i 2026. godinu, odnosno procjenjuje se blagi rast inflacije do nivoa od 3,0% u 2025. godini. U periodu 2026. - 2028. godina, očekuje se dalje slabljenje inflacije, i to na nivo od 2,0% u 2026. godini, 1,9% u 2027. godini, te 1,8% u 2028. godini.

Zaposlenost

Zaposlenici su osobe koje su zasnovale radni odnos s poslodavcem (pravnim ili fizičkim licem – obrt) na neodređeno ili određeno vrijeme, nezavisno od dužine radnog vremena i vlasništva pravne osobe. Pod nezaposlenim osobama se podrazumijevaju osobe sposobne i voljne raditi i koje aktivno traže posao, ali su bez posla. U državnoj ekonomiji postoji direktna povezanost između ekonomskog rasta i zaposlenosti, na način da smanjenje stope zaposlenosti utiče na smanjenje bruto društvenog proizvoda.

Prema podacima iz Ankete o radnoj snazi u 2024. godini od ukupnog broja osoba koji čine radnu snagu 856 hiljada (60,6%) su muškarci, a 557 hiljada (39,4%) su žene. U ukupnom broju osoba izvan radne snage 548 hiljada (37,4%) su muškarci, a 915 hiljada (62,6%) su žene. Od ukupnog broja zaposlenih osoba 770 hiljada (62,3%) su muškarci, a 465 hiljada (37,7%) su žene, dok od ukupnog broja nezaposlenih osoba 86 hiljada (48,4%) su muškarci, a 92 hiljade (51,6%) su žene.

U Bosni i Hercegovini u 2025. godini, prema projekcijama DEP-a, očekuje se ekonomski rast od 2,7% g/g. Navedeni ekonomski rast bi se trebao pozitivno odraziti na broj zaposlenih lica naročito u sektorima koji su i prethodnih godina zapošljavali najviše lica u Bosni i Hercegovini. Generalno, bolji poslovni ambijent u području industrije, trgovine kao i pojedinih uslužnih djelatnosti pozitivno bi se

mogli odraziti na broj zaposlenih lica. Uzimajući u obzir postepeni oporavak realnog sektora, očekuje se da bi doprinos rastu broja zaposlenih mogao biti skromniji u javnom sektoru u odnosu na ostala područja djelatnosti. U periodu 2026.-2028. godine predviđa se uvećanje obima potražnje, investicija i trgovine, što bi trebalo imati pozitivan uticaj na kreiranje novih radnih mjesta i uvećanje prosječnih neto plata. Uz bolju poslovnu klimu, kako u Bosni i Hercegovini tako i u okruženju i zemljama EU, očekuje se povećanje broja zaposlenih lica u periodu 2026.-2028. godine od 1,2-1,5% g/g, uz istovremeno smanjenje broja nezaposlenih lica, ali i nastavak uvećanja neto plata za 5,2-5,6% g/g. Ipak, bitno je uzeti u obzir rizike za ostvarenje ove projekcije koji bi mogli uticati na pretpostavljeni rast zaposlenih lica, kao i plaća u Bosni i Hercegovini.

Projicira se poboljšanje situacije na tržištu rada pod pretpostavkom općeg ekonomskog rasta u okruženju i u zemlji. Povećanjem investicija, poboljšanjem situacije u oblasti industrije, trgovine i uslužnih djelatnosti pozitivno će uticati na povećanje broja zaposlenih i smanjenje broja nezaposlenih, te rast ličnih primanja.

Vanjskotrgovinski bilans

Vanjskotrgovinska politika predstavlja skup aktivnosti kojima jedna zemlja reguliše oblast razmjene roba i usluga s inostranstvom, upotrebom različitih mjera i instrumenata, a sve s ciljem unapređenja konkurentnosti privrede na svjetskom tržištu i uključivanja u međunarodnu podjelu rada.

Bosna i Hercegovina je u potpunosti opredijeljena za izgradnju liberalne ekonomije zasnovane na tržišnim principima i slobodi kretanja ljudi, kapitala, roba i usluga. U oblasti međunarodnih trgovinskih odnosa, odnosno trgovinskih odnosa Bosne i Hercegovine sa ostatkom svijeta, to podrazumijeva punu opredijeljenost BiH za integraciju svoje ekonomije u međunarodni multilateralni trgovinski sistem, uspostavljen u okviru Svjetske trgovinske organizacije (WTO) i na izgradnju svog trgovinskog zakonodavstva, zasnovanog na pravilima i principima na kojima počiva ova organizacija.

U skladu s općim opredjeljenjem, Bosna i Hercegovina je uključena u sve regionalne integracijske procese u Evropi. Tu je prije svega proces Stabilizacije i pridruživanja s Evropskom unijom (SAP), u okviru kojeg je zaključen Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SAA), koji u prvoj fazi treba dovesti do uspostave slobodne trgovine između dvije strane. Dugoročno ovaj proces podrazumijeva potpuno preuzimanje pravne stečevine EU u domaće zakonodavstvo i punopravno članstvo Bosne i Hercegovine u EU. U međuvremenu, do okončanja procesa pristupanja u EU, Bosna i Hercegovina je u okviru CEFTA Sporazuma uključena u zonu slobodne trgovine s ostalim zemljama zapadnog Balkana, koje su, takođe, dio procesa stabilizacije i pridruživanja EU. Cilj CEFTA sporazuma je dalja liberalizacija trgovine u ovom regionu, potpuno ukidanje svih barijera u trgovini i zajednička priprema članica za pridruživanje Evropskoj uniji. Pored toga, sve članice CEFTA Sporazuma, uključujući i Bosnu i Hercegovinu, imaju potpisane sporazume o slobodnoj trgovini s Evropskim udruženjem slobodne trgovine (EFTA), što u krajnjoj instanci treba dovesti do potpunog uključivanja CEFTA regiona i Bosne i Hercegovine u jedinstveni "Evropski ekonomski prostor" (EEA).

Bosna i Hercegovina je u vanjskotrgovinskom smislu prilično zavisna od ekonomskih kretanja u zemljama EU, obzirom da skoro 75% izvoza roba plasira na tržišta zemalja EU, dok se s druge strane oko 60% uvoza snabdijeva iz EU. Stoga, ekonomska kretanja u okviru ovih zemalja, uz nivo proizvodnje u okviru domaćeg proizvođačkog sektora, skoro u potpunosti determinišu kretanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom.

Ukupna pokrivenost uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini u 2024. godini iznosila je 56,1%, što je nešto slabije u odnosu na prethodnu godinu kada je pokrivenost iznosila 60,1%. Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima, pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU iznosila je 69,3%, dok je pokrivenost za zemljama CEFTA iznosila 80,7%.

Pod pretpostavkom povoljnih dešavanja u eksternom okruženju praćenih rastom izvozne tražnje, u 2025. godini projiciran je rast vanjskotrgovinske razmjene u BiH, te se u ovoj godini predviđa realni rast uvoza po stopi od 3,6% i izvoza po stopi od 3,4%. U naredne tri godine se, pod pretpostavkom povećanja ekonomskih aktivnosti u svijetu i zemlji, te pozitivnih efekata provedbe reformskih mjera, očekuju više stope rasta izvoza u odnosu na uvoz, što bi trebalo rezultirati smanjenjem vanjskotrgovinskog deficita i povećanjem zastupljenosti izvoza i uvoza u BDP-u Bosne i Hercegovine.

Prema projekcijama DEP-a očekuje se da stope rasta uvoza budu nešto niže u odnosu na izvozne i trebale bi se kretati od 2,6% u 2026. godini, 3,6% u 2027. godini, i 4,0% u 2028. godini. Više stope rasta izvoza od uvoznih u srednjem roku bi trebale rezultirati povećanjem zastupljenosti izvoza u BDP-u. Rezultat ovakvih trendova kretanja izvoza i uvoza bilo bi postepena stabilizacija ukupnog vanjskotrgovinskog deficita, uz blago pozitivan doprinos ekonomskom rastu i poboljšanje pokrivenosti uvoza izvozom.

Rizici makroekonomskog scenarija

Rizici za ostvarivanje projekcija ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini se mogu klasifikovati u dvije grupe, i to na vanjske i unutrašnje, pri čemu su vanjski rizici dosta izvjesniji i uticajniji.

Kao važne izvore geopolitičkog rizika značajno je navesti rat u Ukrajini, sukob na Bliskom istoku, te rastuće napetosti na Crvenom moru i Hormuškom tjesnacu. Geopolitičke napetosti mogle bi dovesti do rasta cijena energenata i drugih sirovina. Daljnja eskalacija navedenih sukoba uticala bi na jačanje inflatornih pritisaka, te slabljenje globalnog ekonomskog rasta, a što bi imalo negativan odraz na vanjsku trgovinu, industriju i u konačnici na projekcije ekonomskog rasta u BiH u narednom periodu. Nadalje, nepovoljni vremenski uslovi dodatni su faktor koji bi mogao potaknuti neočekivan porast cijena hrane. Takođe, viša i dugotrajnija inflacija u zemljama glavnim trgovinskim partnerima BiH, mogla bi dovesti do veće inflacije potrošačkih cijena od očekivane.

Takođe, značajno je naglasiti i rizik vezano za uvođenje CBAM regulative koja ima za cilj da reguliše emisije ugljika u međunarodnoj trgovini. Konkretno za BiH primjena CBAM-a značila bi dodatno oporezivanje robe prilikom izvoza u Evropsku uniju. Ukoliko se u BiH ne postigne zadovoljavajući stepen niskougljičnog razvoja i dekarbonizacije, bosanskohercegovački proizvodi na evropskom tržištu neće biti cjenovno konkurentni, a negativni efekti vanjskotrgovinske razmjene na projicirani rast zasigurno neće izostati.

Pored toga, značajno je istaći i klimatske rizike. Naime, nepovoljne hidrološke prilike mogle bi se negativno odraziti na ukupnu proizvodnju električne energije, te slijedom toga i na fizički obim ukupne industrijske proizvodnje, a time i na projicirani rast.

S druge strane, prijetnju realizaciji ovih projekcija predstavljaju i unutrašnji izazovi odnosno unutrašnji rizici u Bosni i Hercegovini. Unutrašnje rizike predstavljaju složen sistem donošenja odluka i spor tempo provođenja ekonomskih reformi u zemlji. Eventualna kašnjenja u provođenju reformi bi se mogla negativno odraziti na planiranu dinamiku izvršenja javnih investicija, što bi se sigurno

odrazilo i na ukupni ekonomski rast. Uz niži ekonomski rast od pretpostavljenog, i broj zaposlenih lica bi mogao biti izrazito smanjen.

Rizik u srednjem roku predstavlja i migracija stanovništva iz Bosne i Hercegovine, posebno mladog, obrazovanog i kvalifikovanog kadra, što bi moglo rezultovati smanjenjem produktivnosti i sporijim rastom BDP-a od projektovanog.

Dodatni rizik po projekcije kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene mogle bi predstavljati nagle promjene svjetskih cijena berzanskih roba kao što su metali, energenti (nafta i gas) i hrana, kao i problemi u poslovanju glavnih izvoznih kompanija. Već je izvjesno usporavanje ekonomske aktivnosti u našim glavnim trgovinskim partnerima, bar zbog rasta cijena energenata i hrane na međunarodnim tržištima, što će se odraziti negativno na vanjsku tražnju za našim robama i uslugama.

Značajan rizik po projekcije, sa srednjoročnog aspekta, predstavlja i efekt koji na realnu ekonomsku aktivnost ima smanjenje realnog raspoloživog dohotka stanovništva usljed mogućih inflatornih šokova. U okolnostima ponavljajućih inflatornih šokova na ionako nizak nivo raspoloživog dohotka, buduća ekonomska aktivnost će usporavati.

Poglavlje III: Srednjoročna fiskalna strategija

Projekcije javnih prihoda za period 2026. - 2028. godine usko su vezane za privredne aktivnosti, te uticaj ključnih makroekonomskih pretpostavki od kojih zavisi razvoj. U Federaciji Bosne i Hercegovine, javni prihodi po osnovu poreza, taksi, naknada, doprinosa i drugih prihoda ostvaruju se, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji Federacije, a služe za finansiranje funkcija Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i Upravitelja cesta i ostalih korisnika javnih prihoda.

Ovo poglavlje sadrži projekcije prihoda budžeta Grada Zenica za koje se očekuje da će biti dostupne za finansiranje javne potrošnje u srednjoročnom periodu, a koje se temelje na analizi ostvarenih prihoda u prethodnim godinama, prethodno navedenim makroekonomskim pokazateljima i prognozama, te postojećim i očekivanim poreznim politikama.

Tabelarni pregled projekcija prihoda za period 2026. – 2028. godine dat je u poglavlju V - Projekcije budžeta Grada Zenica.

Indirektni porezi

U skladu sa Zakonom o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" broj: 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17), indirektni porezi podrazumijevaju: uvozne i izvozne dažbine, akcize, porez na dodanu vrijednost i sve druge poreze zaračunate na robu i usluge, uključujući i ostale poreze na promet i putarine.

Prihodi prikupljeni po osnovu ovih poreza uplaćuju se na Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje BiH, a raspodjela se vrši na sljedeći način:

- prvo se izdvajaju sredstva na račun rezervi,
- zatim sredstva za finansiranje Institucija BiH,

- ostatak prihoda se raspoređuje FBiH, RS-u i Brčko Distriktu, u skladu sa prethodno utvrđenom formulom koju utvrđuje Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje BiH (UIO),
- iz entitetskih udjela se izdvajaju sredstva potrebna za finansiranje vanjskog duga (na osnovu učešća entiteta u vanjskom dugu, a uplaćuju se direktno budžetu Institucija BiH).

Prema članu 6. Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH ("Službene novine FBiH" broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22), prihodi od indirektnih poreza se dalje raspodjeljuju između: Federacije (36,20%), kantona (51,23%), lokalnih samouprava (8,42%), Upravitelja cesta (3,90%) i Grada Sarajeva (0,25%).

U 2006. godini je prikupljeno 4,12 milijardi KM neto prihoda od indirektnih poreza na jedinstvenom računu UIO. U skoro svim godinama od osnivanja UIO zabilježen je rast prikupljenih prihoda na jedinstvenom računu UIO. Izuzeci su bile: "krizna" 2009. godina kada je ostvaren pad prihoda od 9,9%, stagnacija i blaži pad prihoda u 2012. i 2013. godini, te pad u 2020. godini od 9,3% kao posljedica efekata virusa korona. U svim ostalim godinama zabilježen je rast ovih prihoda, a najveći je ostvaren u 2021. godini, i to po stopi od 16,7%. U 2022. godini je ostvaren godišnji rast prihoda od indirektnih poreza od 13,1% i nominalna naplata u iznosu od 7,83 milijardi KM. Rast naplate u 2022. godini u odnosu na 2006. godinu iznosio je visokih 89,8%. U 2023. godini je ostvaren rast prihoda od indirektnih poreza od 7,8% i nominalna naplata u iznosu od 8,43 milijardi KM. Rast naplate u 2023. godini u odnosu na 2006. godinu iznosio je visokih 104,6%.

U 2024. godini su nastavljeni pozitivni trendovi u naplati indirektnih poreza iz 2023. godine. U 2024. godini je ostvaren rast prihoda od indirektnih poreza od 12% i rekordna nominalna naplata od uvođenja PDV-a u iznosu od 9,45 milijardi KM. Konačno, rast neto naplate u 2024. godini u odnosu na 2006. godinu iznosio je visokih 129,2%.

Projicirana naplata prihoda od indirektnih poreza u 2025. godini iznosi 9,920 milijardi KM, što je za 5% više nego u prethodnoj godini. Prema izvještaju UIO za pet mjeseci 2025. godine iznosili su 4,714 milijardi KM i veći su za 217 miliona KM ili 4,82 % u odnosu na isti period 2024. godine kada su iznosili 4,497 milijardi KM. Neto prikupljeni prihodi koji su otišli u raspodjelu korisnicima za pet mjeseci 2025. godine, a to su država, entiteti i Distrikt Brčko, iznosili su 3,793 milijarde KM i veći su za 4,57 % u odnosu na prihode raspoređene korisnicima za pet mjeseci 2024. godine.

Projektirane stope rasta neto prihoda od indirektnih poreza za 2026., 2027. i 2028. godinu iznose 4,2%, 4,6% i 4,3%, respektivno. Projekcija prihoda u navedenom periodu zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, historijskoj sezonskoj šemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2025. godinu.

Projekcija prihoda od indirektnih poreza je najznačajniji indikator za budžet Grada Zenica, s obzirom na to da ovi prihodi čine oko petinu ukupnih prihoda i primitaka budžeta.

Pregled ostvarenja indirektnih poreza na nivou BiH za 2024. godinu, kao i projekcija za naredne godine, izrađen od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu UIO (OMA), dat je u Tabeli broj 1. Projekcije prihoda od indirektnih poreza za srednjoročni period izrađene su u skladu sa pretpostavkom o postepenom oporavku ekonomije i pozitivnim kretanjima ključnih makroekonomskih parametara.

Tabela broj 1 (u milionima KM)

R.b.	Vrsta prihoda (neto)	Ostvarenje	Projekcija					Projektovana stopa rasta			
		2024	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	
1.	PDV	6.227,1	6.552,0	6.842,0	7.174,9	7.475,9	5,2%	4,4%	4,9%	4,2%	
2.	Akcize	1.851,7	1.929,9	2.011,2	2.098,0	2.193,7	4,2%	4,2%	4,3%	4,6%	
3.	Carine	580,1	649,9	677,2	712,4	750,8	12,0%	4,2%	5,2%	5,4%	
4.	Putarina	732,3	739,5	761,6	785,3	811,2	1,0%	3,0%	3,1%	3,3%	
5.	Ostalo	57,4	49,4	49,4	49,4	49,4	- 14,1%	0,0%	0,0%	0,0%	
Ukupno (od 1 do 5)		9.448,6	9.920,6	10.341,3	10.819,9	11.280,9	5,0%	4,2%	4,6%	4,3%	
6.	Namjenska putarina	-457,4	-462,2	-476,0	-490,8	-507,0	1,0%	3,0%	3,1%	3,3%	
SREDSTVA ZA RASPODJELU (od 1 do 6)		8.991,2	9.458,5	9.865,3	10.329,1	10.773,9	5,2%	4,3%	4,7%	4,3%	

Uputstvima o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih organa za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda, koje donosi federalni ministar finansija, utvrđuje se procenat učešća Grada Zenica u raspodjeli prihoda od indirektnih poreza sa Jedinostvenog računa FBiH, a iznosi učešća i ostvarenja ovih prihoda u proteklm godinama dati su u sljedećoj tabeli.

Tabela broj 2

Prihodi od indirektnih poreza Grada Zenica				
Godina	Učešće	Promjena prema prethodnoj godini	Ostvarenje (KM)	Promjena prema prethodnoj godini
2010.	5,129%	—	11.314.661,41	—
2011.	5,827%	13,61%	13.033.914,41	15,19%
2012.	5,245%	-9,99%	11.198.280,29	-14,08%
2013.	5,202%	-0,82%	10.327.218,43	-7,78%
2014.	5,220%	0,35%	10.864.266,67	5,20%
2015.	5,223%	0,06%	11.847.196,33	9,05%
2016.	4,785%	-8,39%	11.105.979,82	-6,26%
2017.	4,924%	2,90%	11.252.493,34	1,32%
2018.	4,991%	1,36%	12.847.853,75	14,18%
2019.	4,946%	-0,90%	14.091.535,53	9,68%
2020.	4,949%	0,06%	11.884.144,89	-15,66%
2021.	4,971%	0,44%	14.614.014,92	22,97%
2022.	4,964%	-0,14%	16.858.685,67	15,36%
2023.	5,006%	0,85%	16.964.250,46	0,63%
2024.	4,969%	-0,74%	19.358.425,12	14,11%
2025.	5,027%	1,17%	—	—

Tačkom 3.1. Uputstva o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2025. godinu ("Službene novine FBiH", broj 75/24) procenat učešća Grada Zenica u raspodjeli prihoda od indirektnih poreza sa Jedininstvenog računa FBiH povećan je sa 4,969% na 5,027% odnosno došlo je do povećanja učešća za 1,167%.

Sredstva namijenjena budžetima svih nivoa vlasti zadnjih godina su opterećena znatnim obavezama za servisiranje vanjskog duga BiH. Ovo se posebno odnosi na jedinice lokalne samouprave koje nisu korisnici kreditnih sredstava Međunarodnog monetarnog fonda, ali s obzirom na način raspodjele sredstava, zajedno sa višim nivoima vlasti učestvuju u otplati tih sredstava. Kako u tekućoj i narednim godinama dospijevaju značajni iznosi obaveza po osnovu vanjskog duga BiH, to se i dalje mogu očekivati manja sredstava raspoloživa za raspodjelu između korisnika prihoda.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza bazirane su na srednjoročnom Planu naplate ukupnih prihoda na Jedininstvenom računu, izrađenom od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu UIO (OMA) u martu 2025. godine. Nadalje, temeljem srednjoročnih prognoza kretanja krajnje potrošnje izvršena je procjena učešća Federacije BiH u međuentitetskoj raspodjeli, dok je projekcija raspoloživog dijela ovih prihoda za raspodjelu korisnicima Federacije BiH, po godinama, zasnovana i na godišnjem planu otplate vanjskog duga.

Projekcije pripadajućih prihoda od indirektnih poreza koji pripadaju Gradu Zenica, kao jedinici lokalne samouprave, izrađene od Federalnog ministarstva finansija na bazi ukupnog plana prihoda na Jedininstvenom računu Trezora izrađenog od strane OMA UIO, date su u sljedećoj tabeli. Dakle, u tabeli su prikazani iznosi indirektnih prihoda koji se očekuju ostvariti na Jedininstvenom računu trezora Grada, ali bez prihoda od indirektnih poreza na ime finansiranja autocesta i drugih cesta u Federaciji BiH i bez prihoda od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji cesta, a koji se takođe doznaju na Jedinistveni račun Trezora Grada.

Tabela broj 3 (u KM)

R.b.	Prihodi od indirektnih poreza	Projekcija			
		2025	2026	2027	2028
1.	Zeničko-dobojski kanton	352.002.022	381.119.871	408.275.748	432.035.252
2.	Grad Zenica (pripadnost JLS)	18.830.154	20.387.797	21.840.486	23.111.487

Porez na dohodak

Porez na dohodak regulisan je Zakonom o porezu na dohodak ("Službene novine FBiH", broj: 10/08, 09/10, 10/11, 44/11, 7/13 i 65/13) i odnosi se na dohodak: od nesamostalne djelatnosti, od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od ulaganja kapitala i od dobitaka ostvarenih učešćem u nagradnim igrama i igrama na sreću.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH i Zakonom o pripadnosti javnih prihoda na području ZDK ("Službene novine ZDK", broj: 1/06, 2/06, 5/06, 7/09 i 12/13) propisano je da 34,46% naplaćenog prihoda od poreza na dohodak pripada općinama Zeničko-dobojskog kantona, dok preostalih 65,54% pripada Kantonu.

U sljedećoj tabeli su data godišnja ostvarenja prihoda od poreza na dohodak budžeta Grada Zenica.

Tabela broj 4 (u KM)

Ostvarenje prihoda od poreza na dohodak Grada Zenica po godinama								
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
5.270.426	5.640.099	6.682.258	6.833.272	6.821.366	8.022.692	9.525.016	11.185.198	12.344.659

Revidirane projekcije prihoda od poreza na dohodak za 2025. godinu, takođe su zasnovane na historijskom i tekućem trendu naplate. Imajući u vidu da je u 2023. i 2024. godini godišnji rast prosječne plaće u velikoj mjeri bio vezan za usklađivanje sa inflatornim šokovima, što je na strani naplate prihoda od poreza na dohodak rezultiralo dvoznamenkastim stopama rasta, projekcija navedenih kategorija za 2025. godinu, uzimajući u obzir očekivanu stabilizaciju inflacije, ipak pretpostavlja skromniji rast. Prateći srednjoročne pretpostavke ključnih pokazatelja vezanih za tržište rada (očekivani rast broja zaposlenih i očekivani rast prosječne plaće), takođe bazirane na stabilizaciji inflacije i njenom značajnijem smanjenju u periodu 2026. – 2028. godina, date su i projekcije ove vrste prihoda.

U sljedećoj tabeli su date projekcije Federalnog ministarstva finansija iz maja 2025. godine za ukupne prihode od poreza na dohodak Zeničko-dobojskog kantona i jedinica lokalne samouprave.

Tabela broj 5 (u KM)

R.b.	Prihodi od poreza na dohodak	Projekcija			
		2025	2026	2027	2028
1.	Zeničko-dobojski kanton	82.139.861	87.987.309	94.367.560	101.334.768
2.	Općine/gradovi	43.187.971	46.262.476	49.617.121	53.280.380

Neporezni prihodi

U okviru neporeznih prihoda Grada Zenica najznačajnije kategorije su: prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija, administrativne takse, komunalne naknade i takse, naknade i takse po Federalnim zakonima i drugim propisima i ostale budžetske naknade i takse.

Neporezni prihodi u 2014. godini ostvareni su u ukupnom iznosu od 10.671.020,04 KM, a u odnosu na ostvarenje 2013. godine manji su za 12%, što je u najvećoj mjeri rezultat naplate zaostalih dugova po osnovu naknade za korištenje građevinskog zemljišta u uporednoj 2013. godini. U 2015. godini ostvareno je ukupno 11.998.815,59 KM neporeznih prihoda ili za 12% više od ostvarenja u 2014. godini, prvenstveno zbog povećane naplate ostalih budžetskih naknada, i to naknade za uređenje građevinskog zemljišta, naknade po osnovu prirodnih pogodnosti - renta, te komunalnih naknada u skladu sa kantonalnim propisima za posebne namjene. Neporezni prihodi u 2016. godini ostvareni su u ukupnom iznosu od 11.344.663,57 KM i u odnosu na ostvarenje 2015. godine manji su za 5%, što je rezultat manje naplate ostalih budžetskih naknada i taksi, kao i naknada i taksi po Federalnim zakonima i drugim propisima. Ostvarenje ove grupe prihoda u 2017. godini je iznosilo 13.798.424,01 KM ili 22% više od ostvarenja 2016. godine, prvenstveno zbog povećane naplate prihoda od dividendi i udjela u profitu u javnim preduzećima i finansijskim institucijama, naknade za uređenje građevinskog zemljišta, naknade za korištenje građevinskog zemljišta, te naknade po osnovu prirodnih pogodnosti – rente. U 2018. godini, neporezni prihodi su ostvareni u iznosu od 14.279.151,55 KM ili 3% više od ostvarenja 2017. godine, dok je u 2019. godini ostvarenje iznosilo

13.455.760,96 KM ili 6% manje od ostvarenja 2018. godine. Razlog manje naplate ove grupe prihoda u 2019. godini je u znatno manjoj naplati naknade za korištenje građevinskog zemljišta (zbog presude Ustavnog suda FBiH, broj: U-64/17 od 23.10.2018. godine, koja se odnosi na ukidanje plaćanja naknada za korištenje građevinskog zemljišta i nekretnina koje su u privatnom vlasništvu), te prihoda od dividendi i udjela u profitu u javnim preduzećima i finansijskim institucijama. U 2020. godini ostvarenje neporeznih prihoda iznosilo je 11.046.311,82 KM ili 18% manje od ostvarenja 2019. godine, prvenstveno zbog negativnog djelovanja koronavirusa na ekonomiju i potrošnju građana. Neporezni prihodi u 2021. godini ostvareni su u ukupnom iznosu od 11.686.370,72 KM, a u odnosu na ostvarenje 2020. godine veći su za 6%, dok su u 2022. godini ostvareni u ukupnom iznosu od 12.394.780,83 KM ili 5% manje od planiranih, a u odnosu na ostvarenje 2021. godine veći su za 6%. Neporezni prihodi u 2023. godini ostvareni su u ukupnom iznosu od 12.626.040,45 KM ili 9% manje od planiranih, a u odnosu na ostvarenje 2022. godine veći su za 2%.

Posljednjih godina neporezne prihode karakteriše izražena oscilacija u naplati, uzrokovana prije svega pružanjem privremenih pogodnosti za plaćanje zaostalih dugova, odnosno izmjenom gradskih propisa i propisa ostalih nadležnih organa koji regulišu obračun i naplatu ove grupe prihoda, što će biti odrednica naplate ove grupe prihoda i u narednim godinama. U narednim godinama se, u skladu sa prognozama makroekonomskih pokazatelja, očekuje blago povećanje naplate neporeznih prihoda. Izuzetak predstavlja 2026. godina, u kojoj se očekuje značajan pad ove grupe prihoda, zbog presude Ustavnog suda FBiH, broj: U-6/25 od 09.04.2025. godine, koja se odnosi na ukidanje plaćanja komunalne takse/naknade na istaknutu firmu.

Rizici po projekcije prihoda

Imajući u vidu ogromne nepoznanice o daljem odvijanju situacije na međunarodnom planu vezano za ratna dešavanja u svijetu, te korištene pretpostavke (DEP, makroekonomske projekcije), ističemo da postoje značajni rizici za ostvarenje projekcija prihoda od indirektnih poreza. Ostvarenje projektiranog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2025. - 2028. godine, podložno je svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP), te rizicima koji se odnose na samu naplatu prihoda od indirektnih poreza i borbu protiv sive ekonomije. Takođe, izmjene Zakona o PDV-u kojima se uvodi pravo na povrat PDV-a na kupovinu prvog stambenog objekta stupile su na snagu u aprilu 2025. godine, ali će se primjenjivati nakon stupanja na snagu izmjena Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u, kojima će se precizirati uslovi za primjenu prava na povrat PDV-a. Iz tog razloga, u vrijeme izrade projekcija, nije moguće procijeniti statičke efekte na naplatu indirektnih poreza u smislu gubitaka prihoda od PDV-a.

Pored navedenog, na drugačiji ishod u naplati javnih prihoda mogu u značajnoj mjeri uticati: neplanirane izmjene poreznih politika, značajna odstupanja u kretanju koeficijenata raspodjele prihoda od indirektnih poreza između entiteta u odnosu na trenutno procijenjeni, promjene u nivou planirane otplate vanjskog duga, promjene u izdvajanju prihoda od indirektnih poreza za institucije BiH, rad porezne administracije, te razvoj drugih događaja poput novih elementarnih nepogoda.

Poglavlje IV: Struktura potrošnje u javnom sektoru

Raspoloživa sredstva lokalne samouprave su uvijek manja od sredstava potrebnih da se ostvare svi ciljevi zajednice, pa se kontinuirano moraju analizirati prioritetne potrebe i donositi odluke koje će najviše doprinijeti ostvarenju bitnih ciljeva.

Ovo poglavlje sadrži analizu upravljanja javnim sredstvima, koja predstavlja važan element u srednjoročnom planiranju budžeta i pruža pregled strukture budžeta po ekonomskim kategorijama, što je neophodno uzeti u obzir kod utvrđivanja gornje granice rashoda budžeta i prestrukturiranja potrebnih za podmirenje prioritetnih rashoda.

Kao i prethodnih godina, planiranje budžeta će se oslanjati na načela stabilizacijskog djelovanja fiskalne politike i nastavak provođenja mjera štednje čiji je osnovni cilj održavanje budžetske ravnoteže i kontrola javne potrošnje.

Projekcije rashoda za 2026. godinu i naredne dvije godine bazirane su na temelju zahtjeva budžetskih korisnika, uz uvažavanje zakonskih obaveza, politika i prioriteta, kao i datih projekcija prihoda. Ključni ograničavajući faktor za utvrđivanje predloženih prioriteta je projicirani okvir raspoloživih prihoda dat u poglavlju V - Projekcije budžeta Grada Zenica, Tabela broj 6.

Tabelarni pregled projekcija rashoda za period 2026. – 2028. godine dat je u poglavlju V - Projekcije budžeta Grada Zenica, Tabela broj 7.

Plaće i naknade troškova zaposlenih

Sredstva na pozicijama bruto plaća i naknada plaća, te naknada troškova zaposlenih osiguravaju se budžetskim korisnicima na osnovu Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 45/10, 111/12 i 20/17), Odluke o plaćama i naknadama plaća zaposlenika gradskih organa Zenica ("Službene novine Grada Zenica", broj 3/17, 4/18 i 1/21) i Pravilnika o plaćama, dodacima na plaću i naknadama zaposlenika u organima Grada Zenica, broj: 02-45-7549/21 od 21.04.2021. godine i broj: 02-30-18361/23 od 29.08.2023. godine.

Za 2016. godinu na ime bruto plaća sa pripadajućim doprinosima i naknadama zaposlenih Grada Zenica utrošen je ukupan iznos od 8.894.260,26 KM, i to za 350 radnika budžetskih korisnika Grada Zenica (tj. rukovodstva Gradske uprave, službi za upravu, posebnih stručnih službi, Uprave za imovinsko-pravne, geodetske poslove i katastar nekretnina, te Gradskog pravobranilaštva i JU Centar za socijalni rad), uzimajući u obzir da je to broj radnika na dan 31.12.2016. godine.

Početkom 2017. godine donesena je nova Odluka o organizaciji službi Grada Zenica ("Službene novine Grada Zenica", broj 2/17), Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji gradskih službi, broj: 02-49-3787/17 od 03.03.2017. godine, te Odluka o plaćama i naknadama plaća zaposlenika gradskih organa Zenica ("Službene novine Grada Zenica", broj 3/17), koji su ugrađeni u Budžet 2017. godine. Tako su u 2017. godini, bruto plaće i naknade sa pripadajućim doprinosima poslodavca, za 384 radnika, početno planirane u ukupnom iznosu od 9.738.000,00 KM, koji je uključivao uvećanja naknada po osnovu minolog rada zaposlenih, prijem određenog broja visokostručnog kadra, kao i pretpostavku da će svi zaposleni raditi tokom cijele 2017. godine, izuzev perioda korištenja godišnjeg odmora.

Ipak, s obzirom da su konkursne procedure za prijem novih radnika trajale duže od planiranih, izvršenje ovih rashoda za 2017. godinu je iznosilo 8.466.968,06 KM ili 95% izvršenja prethodne godine, i to za 328 radnika svih budžetskih korisnika Grada Zenica, s tim da je to broj radnika na dan 31.12.2017. godine.

Izvršenje rashoda plaća, naknada i doprinosa u 2018. godini iznosilo je 8.559.956,61 KM, i to za 345 radnika svih budžetskih korisnika Grada Zenica, s tim da je to broj radnika na dan 31.12.2018. godine.

Krajem 2018. godine, predstavnici Pregovaračkog tima Vlade FBiH i pregovarački tim Samostalnog sindikata državnih službenika i namještenika u organima državne službe postigli su sporazum o osnovici za obračun plaća za fiskalnu 2019. godinu u iznosu od 330,00 KM, a što u odnosu na dotadašnju osnovicu u iznosu od 315,00 KM, koja se nije mijenjala od 2014. godine, predstavlja povećanje za 4,7%. Shodno navedenom sporazumu, zaključen je i sporazum između Gradonačelnika i Sindikalne organizacije Grada Zenica, te su bruto plaće i pripadajući doprinosi u Budžetu za 2019. godinu planirani u skladu sa novim obračunom. Rashodi bruto plaća i naknada sa pripadajućim doprinosima poslodavca, za 381 radnika, u Budžetu sa preraspodjelama i uvećanjima 2019. godine planirani su u iznosu od 10.598.250,00 KM, dok su izvršeni u iznosu od 9.357.020,44 KM, i to za 357 radnika svih budžetskih korisnika Grada Zenica, s tim da je to broj radnika na dan 31.12.2019. godine.

Izvršenje ove grupe rashoda u 2020. godini iznosilo je 9.837.412,58 KM, i to za 351 radnika svih budžetskih korisnika Grada Zenica, a što predstavlja broj radnika na dan 31.12.2020. godine. Osnovica za obračun plaća utvrđena je na osnovu Sporazuma postignutog između Gradonačelnika i predsjednika Sindikalne organizacije državnih službenika i namještenika Grada Zenica, broj: 02-49-23642/19 od 01.11.2019. godine, u visini od 345,00 KM. Bod za obračun plaće iznosio je 1,0.

Iz Budžeta za 2021. godinu, za bruto plaće i naknade sa pripadajućim doprinosima poslodavca, za 373 radnika, što predstavlja broj radnika na dan 31.12.2021. godine, izdvojena su sredstva u iznosu od 10.023.913,75 KM.

Krajem 2021. godine postignut je Sporazum između Gradonačelnika i predsjednika Sindikalne organizacije državnih službenika i namještenika Grada Zenica, broj: 02-45-26283/21 od 28.12.2021. godine, kojim je za 2022. godinu utvrđena osnovica za obračun plaća u iznosu od 330,00 KM, te bod za obračun plaće u iznosu od 1,1212. U skladu sa navedenim Sporazumom, te novom Odlukom o organizaciji službi Grada Zenica, broj: 02-45-1375/22 od 20.01.2022. godine, u Budžetu za 2022. godinu, odnosno Izmjenama i dopunama Budžeta za 2022. godinu sa preraspodjelama sredstava, za bruto plaće i naknade sa pripadajućim doprinosima poslodavca, za 406 radnika, planirana su sredstva u iznosu od 12.012.800,00 KM. Izvršenje ove grupe rashoda u 2022. godini iznosi 11.381.816,65 KM, i to za 360 radnika svih budžetskih korisnika Grada Zenica, a što predstavlja broj radnika na dan 31.12.2022. godine.

Sporazumom postignutim između Gradonačelnika i predsjednika Sindikalne organizacije državnih službenika i namještenika Grada Zenica, broj: 02-45-246/23 od 05.01.2023. godine, za 2023. godinu je utvrđena osnovica za obračun plaća u iznosu od 385,00 KM, te bod za obračun plaće u iznosu od 1,0714.

U Budžetu za 2023. godinu za ove namjene planirana su sredstva u iznosu od 12.634.950,00 KM. Izvršenje ove grupe rashoda u 2023. godini iznosi 12.317.192,90 KM, i to za 379 radnika svih budžetskih korisnika Grada Zenica, a što predstavlja broj radnika na dan 31.12.2023. godine.

Osnovica za obračun plaća u 2024. godini utvrđena je na osnovu Sporazuma postignutog između Gradonačelnika i predsjednice Sindikalne organizacije državnih službenika i namještenika Grada Zenica, broj: 02-45-26271/23 od 01.12.2023. godine, u visini od 385,00 KM. Istim Sporazumom utvrđen je i bod za obračun plaće u iznosu od 1,23116.

U Budžetu za 2024. godinu za ove namjene planirana su sredstva u iznosu od 16.275.200,00 KM, a za 396 radnika svih budžetskih korisnika Grada Zenica. Izvršenje ove grupe rashoda u 2024. godini iznosi 14.845.997,08 KM, i to za 374 radnika svih budžetskih korisnika Grada Zenica, a što predstavlja broj radnika na dan 31.12.2024. godine.

Planirana sredstva za ove namjene u Budžetu 2025. godine iznose 17.967.500,00 KM. Osnovica i bod za obračun plaća utvrđeni su Sporazumom postignutim između Gradonačelnika i predsjednice Sindikalne organizacije državnih službenika i namještenika Grada Zenica, broj: 02-45-6/25 od 08.01.2025. godine, primjenjuju se od plaće za februar 2025. godine, a iznose 425,00 KM i 1,22683.

Godišnje uvećanje naknada po osnovu minolog rada radnika, penzionisanje radnika i novo zapošljavanje visokoobrazovanog kadra, kao i očekivana usklađivanja bruto plaća sa troškovima života, odnosno inflacijom, dovest će do blagog povećanja planiranih ukupnih rashoda bruto plaća i naknada u budžetima za 2026., 2027. i 2028. godinu.

Iznos budžetskih sredstava za ove potrebe u narednom periodu zavisit će od naprijed navedenog, kao i mogućih dodatnih izmjena zakonskih propisa koji regulišu predmetnu oblast.

Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge u 2017. godini izvršeni su u ukupnom iznosu 10.579.557,58 KM, a odnose se na materijalne i druge troškove neophodne za rad budžetskih korisnika Grada Zenica i troškove materijala i usluga kojima se podmiruju javne potrebe. Najznačajnije rashode ove kategorije čine izdaci za: energiju, komunalne usluge, nabavku materijala, usluge prevoza i goriva, unajmljivanje imovine i opreme, tekuće održavanje, osiguranje, bankarske usluge, ugovorene usluge i druge posebne usluge za potrebe budžetskih korisnika Grada Zenica, te izdaci za: javnu rasvjetu, održavanje komunalne higijene grada, održavanje prohodnosti puteva u zimskom periodu, troškovi prevoza đaka i ostalih socijalno ugroženih lica, tekuće održavanje javne rasvjete, putne mreže, vodovodne i kanalizacione mreže i sl.

Izvršenje rashoda za ove namjene u 2018. godini iznosilo je 10.935.455,17 KM, u 2019. godini 11.925.833,81 KM, u 2020. godini 12.305.184,33 KM, u 2021. godini 11.235.254,72 KM, dok je u 2022. godini izvršenje iznosilo 12.714.253,67 KM.

Budžetom sa uvećanjima i preraspodjelama za 2023. godinu, izdaci za materijal i usluge planirani su u iznosu od 15.237.110,26 KM, dok je izvršenje iznosilo 13.141.596,09 KM.

U 2024. godini na ime izdataka za materijal i usluge planiran je iznos od 17.938.965,16 KM, dok je izvršenje iznosilo 15.542.790,01 KM.

U tekućoj godini planirana sredstva za ove namjene iznose 16.141.832,97 KM.

Za 2027. i 2028. godinu budžetska potrošnja za ove namjene se planira sa blagim povećanjem u odnosu na njihove prethodne godine, dok se za 2026. godinu očekuje znatno restriktivnija potrošnja, računajući na smanjenu projekciju ukupnih prihoda. Ipak, prognoze ove vrste rashoda treba uzeti s rezervom, s obzirom da kretanje tržišnih cijena direktno utiče na visinu potrošnje za ove namjene.

Tekući i kapitalni transferi

Tekući transferi u budžetu Grada Zenica sastoje se od: tekućih transfera drugim nivoima vlasti i fondovima, tekućih transfera pojedincima, tekućih transfera neprofitnim organizacijama, tekućih transfera javnim preduzećima i ustanovama, tekućih transfera privatnim preduzećima i preduzetnicima, tekućih transfera u inostranstvo, te drugih tekućih rashoda.

Kapitalni transferi u budžetu Grada Zenica se odnose na kapitalne transfere pojedincima, kapitalne transfere neprofitnim organizacijama, te kapitalne transfere javnim preduzećima i ustanovama.

U 2017. godini realizacija na ime tekućih transfera iznosila je 5.815.742,14 KM, dok su kapitalni transferi u 2017. godini realizovani u iznosu od 454.585,45 KM.

Tekući transferi u 2018. godini realizovani su u iznosu od 6.946.836,86 KM, a odnose se na: tekuće transfere pojedincima (iznos od 1.463.629,29 KM), tekuće transfere neprofitnim organizacijama (iznos od 2.081.791,00 KM), tekuće transfere javnim preduzećima (iznos od 2.157.561,00 KM), tekuće transfere privatnim preduzećima i preduzetnicima (iznos od 749.940,87 KM), te druge tekuće rashode (iznos od 493.914,70 KM).

Najznačajniji rashodi ove kategorije su: izdaci za socijalne pomoći, gradsku kuhinju i alternativni smještaj, pomoći za liječenje, pomoći za troškove školovanja, subvencije grijanja korisnika socijalne pomoći, tekući transferi, odnosno programi i projekti iz oblasti sporta i kulture, podsticaj razvoja preduzetništva i obrta putem agencije ZEDA, podsticaj poljoprivredne proizvodnje, održavanje sportskih objekata, finansiranje djelatnosti predškolskog odgoja i obrazovanja, finansiranje dijela proizvodnje i emitovanje programa JP "RTV Zenica", finansiranje rada JU "Dom porodica" Zenica, te sporazumno izvršenje pravosnažnih sudskih rješenja.

Kapitalni transferi u 2018. godini realizovani su u iznosu od 626.646,15 KM. Navedeno izvršenje odnosi se na kapitalne transfere neprofitnim organizacijama (iznos od 259.081,88 KM) i kapitalne transfere javnim preduzećima (iznos od 367.564,27 KM). U okviru kapitalnih transfera, najveći iznos od 223.768,04 KM izdvojen je na ime anuiteta za realizaciju projekta sanacije deponije Siđe i transferisan je "RD Mošćanica" d.o.o. Zenica.

U 2019. godini, tekući transferi izvršeni su u iznosu od 7.544.220,06 KM, a najveća izdvajanja odnose se na: izdatke za socijalne pomoći, izdatke za grijanje korisnika socijalne pomoći, jednokratne, povremene, privremene i ostale novčane pomoći, izdatke vezane za sport (transferi za sport, programi i projekti iz oblasti sporta, te reprogram za NK Čelik), izdatke za rad gradske kuhinje, sufinansiranje UG "Medica" Zenica, jednokratne pomoći za liječenje, stanovanje i školovanje, vantjelesnu oplodnju, stipendije za nadarene studente, jednokratne nagrade učenicima oslobođenim polaganja maturalnog ispita i dr., izdatke vezane za kulturu (transfer za kulturu, programi i projekti iz oblasti kulture), izdatke za finansiranje rada JU Dom porodica Zenica, te izdatke za finansiranje programa i projekata udruženja i organizacija boračke populacije.

Budžetom Grada Zenica za 2019. godinu nastavljena je realizacija započelih kapitalnih projekata, kao i započeta realizacija novih projekata, a najznačajniji su: kapitalni transferi drugim nivoima vlasti i fondovima za izgradnju ambulanti i depoa apoteka, kapitalni transferi neprofitnim organizacijama (oprema i adaptacija domova iz oblasti kulture - BNP, Muzej, Biblioteka, Preporod, Napredak i Prosvjeta, obnova kulturno-historijskog naslijeđa, transfer Nogometnom savezu BiH za izvođača radova na dogradnji Istočne tribine stadiona Bilino polje, te investiciono i tekuće održavanje obdaništa), kapitalni transferi javnim preduzećima (anuitet za realizaciju projekta sanacije deponije Siđe - "RD Mošćanica" d.o.o. Zenica, transfer JKP Zenicatrans - prevoz putnika d.d. Zenica za nabavku autobusa, transfer JP Regionalni vodovod „Plava voda“ d.o.o. Travnik za rate po kreditu i razvoj emisionog sistema JP RTV Zenica) i transfer UNDP-u za dovršetak izgradnje Osnovne škole Hasan Kikić u Tetovu.

Tekući transferi i drugi tekući rashodi u 2020. godini realizovani su u iznosu od 8.329.937,93 KM, a u odnosu na izvršenje u 2019. godini veći su za 10%. Navedeno izvršenje odnosi se na: tekuće transfere pojedincima (iznos od 1.628.635,47 KM), tekuće transfere neprofitnim organizacijama (iznos od 2.447.710,40 KM), tekuće transfere javnim preduzećima (iznos od 3.166.053,52 KM), tekuće transfere privatnim preduzećima i preduzetnicima (iznos od 716.815,74 KM), te druge tekuće rashode (iznos od 370.722,80 KM).

Kapitalni transferi u 2020. godini realizovani su u iznosu od 743.115,82 KM, a u odnosu na izvršenje prethodne godine manji su za 46%. Najveći iznosi izdvojeni su RD-i Mošćanica d.o.o. Zenica za anuitete za realizaciju projekta sanacije deponije Siđe (iznos od 236.613,24 KM) i JP-u ZENICAGAS d.o.o. Zenica za izgradnju primarnog gasovoda (iznos od 289.545,28 KM).

U 2021. godini, tekući transferi i drugi tekući rashodi izvršeni su u iznosu od 7.150.194,76 KM, a odnose se na: tekuće transfere pojedincima (iznos od 1.540.165,82 KM), tekuće transfere neprofitnim organizacijama (iznos od 2.311.837,86 KM), tekuće transfere javnim preduzećima (iznos od 2.193.215,35 KM), tekuće transfere privatnim preduzećima i preduzetnicima (iznos od 830.128,59 KM), te druge tekuće rashode (iznos od 274.847,14 KM).

Kapitalni transferi u 2021. godini doznačeni su neprofitnim organizacijama u iznosu od 49.969,32 KM, te javnim preduzećima u iznosu od 1.173.711,89 KM, što ukupno iznosi 1.223.681,21 KM.

Izvršenje tekućih transfera i drugih tekućih rashoda u 2022. godini iznosi 7.680.919,92 KM, a isti se odnose na: tekuće transfere drugim nivoima vlasti i fondovima (iznos od 130.042,80 KM), tekuće transfere pojedincima (iznos od 1.674.354,99 KM), tekuće transfere neprofitnim organizacijama (iznos od 2.581.962,17 KM), tekuće transfere javnim preduzećima (iznos od 2.293.501,23 KM), tekuće transfere privatnim preduzećima i preduzetnicima (iznos od 808.176,58 KM), te druge tekuće rashode (iznos od 192.882,15 KM).

U 2022. godini, sredstva u iznosu od 766.553,87 KM doznačena su kao kapitalni transferi, i to neprofitnim organizacijama (iznos od 230.027,00 KM) i javnim preduzećima (iznos od 536.526,87 KM).

Tekući transferi i drugi tekući rashodi u 2023. godini realizovani su u iznosu od 8.723.706,18 KM i u odnosu na izvršenje u 2022. godini veći su za 14%. Navedeno izvršenje odnosi se na: tekuće transfere drugim nivoima vlasti i fondovima (iznos od 146.160,75 KM), tekuće transfere pojedincima (iznos od 985.159,89 KM), tekuće transfere neprofitnim organizacijama (iznos od 3.831.545,88 KM), tekuće

transfere javnim preduzećima (iznos od 2.404.533,00 KM), tekuće transfere privatnim preduzećima i preduzetnicima (iznos od 1.029.911,48 KM), tekući transfer u inostranstvo (iznos od 10.000,00 KM), te druge tekuće rashode (iznos od 316.395,18 KM). Kapitalni transferi u 2023. godini realizovani su u iznosu od 726.216,05 KM ili 5% manje u odnosu na izvršenje prethodne godine. Navedeno izvršenje odnosi se na: kapitalne transfere neprofitnim organizacijama (iznos od 155.000,00 KM), te kapitalne transfere javnim preduzećima (iznos od 571.216,05 KM).

Izvršenje tekućih transfera i drugih tekućih rashoda u 2024. godini iznosi 13.008.087,01 KM, a isti se odnose na: tekuće transfere drugim nivoima vlasti i fondovima (iznos od 9.335,35 KM), tekuće transfere pojedincima (iznos od 4.840.430,45 KM), tekuće transfere neprofitnim organizacijama (iznos od 4.832.422,90 KM), tekuće transfere javnim preduzećima (iznos od 1.716.672,69 KM), tekuće transfere privatnim preduzećima i preduzetnicima (iznos od 1.218.425,80 KM), te druge tekuće rashode (iznos od 390.799,82 KM). Ovo izvršenje je za 49% veće od izvršenja tekućih transfera i drugih tekućih rashoda u 2023. godini. Naime, početkom 2024. godine, Budžet Grada Zenica za 2024. godinu, u skladu sa članom 49. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine i članom 19. Odluke o izvršavanju Budžeta Grada Zenica za 2024. godinu ("Službene novine Grada Zenica", broj 1/24), a na osnovu Odluke Vlade Federacije BiH o utvrđivanju visine jednokratne novčane pomoći energetske siromašnim domaćinstvima i raspoređivanju sredstava jedinicama lokalne samouprave s pozicije tekućeg transfera drugim nivoima vlasti i fondovima - podrška Evropske unije Bosni i Hercegovini u cilju ublažavanja negativnog socio-ekonomskog uticaja energetske krize, V. broj 1876/2023 od 21.12.2023. godine, te Sporazuma o saradnji na realiziranju Programa mjera podrške energetske siromašnim domaćinstvima/kućanstvima, zaključenog između Federalnog ministarstva rada i socijalne politike i Grada Zenica, broj: 02-45-21317/23 od 13.10.2023. godine, povećan je za iznos od 3.757.093,70 KM na ime tekućih transfera za jednokratne novčane pomoći energetske siromašnim domaćinstvima. Navedeni iznos izvršen je u cijelosti i uvećao je tekuće transfere 2024. godine na dosadašnji maksimum.

Kapitalni transferi 2024. godine izvršeni su u iznosu od 1.415.459,44 KM ili 95% više u odnosu na izvršenje prethodne godine. Navedeno izvršenje odnosi se na: kapitalne transfere pojedincima (iznos od 140.000,00 KM), kapitalne transfere neprofitnim organizacijama (iznos od 51.500,00 KM), te kapitalne transfere javnim preduzećima (iznos od 1.223.959,44 KM).

Kod planiranja tekućih i kapitalnih transfera za period 2026. – 2028. godine, nastojat će se da Grad, u skladu sa Statutom utvrđenim nadležnostima i raspoloživim sredstvima, nastavi realizaciju projekata koji se realizuju putem javnih preduzeća, te pomogne onim korisnicima, odnosno podrži one programe koji su već stekli legitimitet i postali prepoznatljivi u sredinama u kojima se realizuju, a u skladu sa realnim mogućnostima.

Otplate dugova

U skladu sa odlukama o izvršavanju budžeta Grada Zenica, otplate kamate i duga po kreditu predstavljaju izdatak budžeta koji ima prioritet u izvršavanju.

Zaduženjem Grada Zenica kod Saudijskog fonda za razvoj osigurana su sredstva u ukupnom iznosu od 25.000.000,00 USD, odnosno 93.750.000,00 SAR, sa periodom otplate od 25 godina i grace periodom 5 godina, a za finansiranje Projekta glavne gradske magistrale u Zenici. Otplata duga primljenog kroz Državu, realizuje se u skladu sa Kreditnim sporazumom projekat glavne gradske magistrale u Zenici između Saudijskog fonda za razvoj i Bosne i Hercegovine - kredit broj: 3/539 ("Službeni glasnik BiH -

Međunarodni ugovori" broj 2/12) i instrukcijama Federalnog ministarstva finansija, a na osnovu Podugovora o kreditu, broj: 08-14-4260/11 od 10.02.2012. godine, zaključenog između Federacije BiH koju zastupa Federalno ministarstvo finansija/financija i Grada Zenica. Iz budžeta Grada za izmirenje troškova na povučeni iznos po ovom kreditu u 2012. godini izdvojeno je 12.424,87 KM, u 2013. godini 230.261,76 KM, u 2014. godini 461.766,41 KM, u 2015. godini 686.903,03 KM, u 2016. godini 1.875.232,79 KM, u 2017. godini 3.007.760,90 KM, u 2018. godini 2.791.207,25 KM, u 2019. godini 2.902.361,67 KM, u 2020. godini 2.838.702,75 KM, u 2021. godini 2.656.005,85 KM, u 2022. godini 2.929.298,16 KM, u 2023. godini 2.826.071,67 KM, dok je u 2024. godini za anuitete ovog kredita plaćeno ukupno 2.809.875,84 KM. Za 2025. godinu, na ime kamate i otplate u anuitetima kredita Saudijskog fonda za razvoj, planiran je ukupan iznos od 3.150.000,00 KM, a što je u skladu sa otplatnim planom i predstavlja dva anuiteta po ovom kreditu.

Parlament Federacije BiH je na sjednici Predstavničkog doma, održanoj 26.06.2014. godine, i na sjednici Doma naroda, održanoj 30.06.2014. godine, donio Odluku o prihvatanju zaduženja po Ugovoru o zajmu i projektu između Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) Frankfurt na Majni, Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine i općina Tuzla i Zenica za realizaciju Projekta vodosnabdijevanja i zbrinjavanja otpadnih voda u Bosni i Hercegovini II, u iznosu od 11.000.000,00 EUR-a, sa rokom otplate od 12 godina i grace periodom od 3 godine. Od navedenih sredstava zajma, krajnji korisnici i dužnici po zajmu su:

- Općina Zenica u iznosu od 1.150.000,00 EUR-a,
- JP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Zenica u iznosu od 3.600.000,00 EUR-a i
- Općina Tuzla u iznosu 6.250.000,00 EUR-a.

Izvršenje sredstava iz Budžeta Grada Zenica, na ime vraćanja ovog kredita, po godinama iznosi: za 2015. godinu 17.322,00 KM, za 2016. godinu 5.623,01 KM, za 2017. godinu 5.623,01 KM, za 2018. godinu 134.574,34 KM, za 2019. godinu 275.792,53 KM, za 2020. godinu 274.127,73 KM, za 2021. godinu 276.929,97 KM, za 2022. godinu 272.606,55 KM, za 2023. godinu 268.283,16 KM, te za 2024. godinu 263.959,76 KM. U 2025. i 2026. godini planirano je plaćanje po dvije rate, dok se posljednja rata plaća u junu 2027. godine.

U godinama koje slijede, uz pretpostavku stabilnih deviznih kurseva USA dolara (USD; \$), Saudijskog rijala (SAR; SA) i BiH konvertibilne marke (BAM; KM), sredstva potrebna za ovu namjenu bi trebala da se blago smanjuju, kako se smanjuje i iznos neotplaćene glavnice.

Nabavka stalnih sredstava

Nabavke stalnih sredstava u budžetima Grada Zenica finansiraju se iz prihoda Grada Zenica i sredstava doznačenih od viših nivoa vlasti za potrebe finansiranja konkretnih projekata koji su od interesa za lokalnu zajednicu.

U 2017. godini iz Budžeta su finansirane nabavke stalnih sredstava u ukupnom iznosu od 3.089.534,56 KM, i to nabavka opreme za budžetske korisnike, nabavka zemljišta - eksproprijacija zemljišta, izgradnja javne rasvjete, izgradnja stambenih objekata za porodice u stanju socijalne potrebe, rekonstrukcija stadiona Bilino polje, učešće Grada u otplati kredita za nabavljene autobuse JKP "Zenicatrans - prevoz putnika" d.d. Zenica, te rekonstrukcija i investiciono održavanje putne mreže, vodovodne i kanizacione mreže, poslovnih prostora i drugih objekata.

Iz Budžeta 2018. godine izvršene su nabavke stalnih sredstava u ukupnom iznosu od 4.896.193,49 KM, a najznačajniji izdaci se odnose na rekonstrukciju i investiciono održavanje putne mreže,

nabavku zemljišta od Rudnika mrkog uglja "Zenica", izgradnju javne rasvjete, rekonstrukciju i investiciono održavanje poslovnih prostora, Poslovne zone i drugih objekata, uplatu razlike na ime procijenjene vrijednosti Autobuske stanice po Ugovoru br. OPU-IP-2018-176 od 28.06.2018. godine, rekonstrukciju i investiciono održavanje vodovodne i kanalizacione mreže, te nabavku opreme budžetskih korisnika.

Pored izdvajanja za nabavku zemljišta, izgradnju stambenih objekata za porodice u stanju socijalne potrebe, izgradnju i uređenje igrališta i sportskih terena, izgradnju javne rasvjete, te rekonstrukciju i investiciono održavanje putne mreže, vodovodne i kanalizacione mreže, poslovnih prostora i poslovne zone, iz Budžeta za 2019. godinu izvršena je i rekonstrukcija i uređenje izletišta i igrališta na Smetovima, implementacija geografskog informacionog sistema (GIS), te nabavka vozila pauk za JP Parking servis d.o.o. Zenica.

Na ime izdataka za nabavku stalnih sredstava u 2020. godini izdvojeno je ukupno 4.510.288,33 KM, a najznačajniji izdaci odnose se na: rekonstrukciju i investiciono održavanje putne mreže (iznos od 2.150.919,19 KM), rekonstrukciju i investiciono održavanje vodovodne i kanalizacione mreže, odnosno vodoprivrednih objekata (iznos od 1.061.962,69 KM), rekonstrukciju i investiciono održavanje - poslovni prostori, društveni domovi, prostorije MZ, Poslovna zona Zenica 1 i drugi objekti (iznos od 442.905,67 KM), nabavku građevina - autobuske nadstrešnice, mostovi i dr. (iznos od 151.333,79 KM), te rekonstrukciju Doma mladih (iznos od 112.115,24 KM).

U 2021. godini izdvajanja za nabavku stalnih sredstava iznose 6.725.511,48 KM, a najveći iznos je utrošen na rekonstrukciju i investiciono održavanje: vodoprivrednih objekata, vodovodne i kanalizacione mreže (iznos od 3.083.939,57 KM), putne mreže (iznos od 1.823.184,58 KM) i ambulanti i depoa apoteka (iznos od 598.490,01 KM), te na izgradnju Eko kuće Smetovi (iznos od 351.221,97 KM).

U 2022. godini izvršene su nabavke stalnih sredstava u ukupnom iznosu od 7.837.502,45 KM, a koje se sastoje od nabavke zemljišta - eksproprijacije (iznos od 69.098,11 KM), nabavke građevina (iznos od 834.250,61 KM), nabavke opreme (iznos od 132.826,57 KM) i rekonstrukcije i investicionog održavanja (iznos od 6.801.327,16 KM).

Na ime izdataka za nabavku stalnih sredstava u 2023. godini izdvojeno je ukupno 10.702.094,89 KM. Izvršenje ovih izdataka odnosi se na: nabavku zemljišta - eksproprijacije (iznos od 1.673.049,42 KM), nabavku građevina (iznos od 1.616.508,58 KM), nabavku opreme (iznos od 637.644,39 KM) i rekonstrukciju i investiciono održavanje (iznos od 6.774.892,50 KM). U okviru ove kategorije najznačajniji izdaci odnose se na: nabavku zemljišta – eksproprijacije (iznos od 1.673.049,42 KM), izgradnju zatvorenog olimpijskog bazena (iznos od 1.000.000,00 KM), izgradnju Eko kuće Smetovi (iznos od 279.330,29 KM), nabavku opreme za unapređenje infrastrukture i sajamskih kapaciteta Gradske tržnice Zenica (iznos od 324.403,56 KM), rekonstrukciju i investiciono održavanje poslovnih prostora i društvenih domova (iznos od 334.871,15 KM), rekonstrukciju i adaptaciju domova iz oblasti kulture (iznos od 997.793,06 KM), rekonstrukciju i investiciono održavanje ambulanti i depoa apoteka (iznos od 306.413,85 KM), rekonstrukciju i investiciono održavanje putne mreže (iznos od 3.236.570,12 KM), rekonstrukciju i investiciono održavanje vodoprivrednih objekata iz sredstava kantona (iznos od 959.136,08 KM), te za rekonstrukciju i investiciono održavanje vodovodne i kanalizacione mreže (iznos od 345.244,73 KM).

Na ime izdataka za nabavku stalnih sredstava u 2024. godini izdvojeno je ukupno 18.564.220,87 KM, a najznačajniji izdaci odnose se na: nabavku zemljišta - eksproprijacije (iznos od 940.964,82 KM),

rekonstrukciju, modernizaciju i proširenje javne rasvjete (iznos od 1.357.636,37 KM), izgradnju objekta Službe hitne medicinske pomoći sa pratećim sadržajima (iznos od 2.193.498,46 KM), izgradnju zatvorenog olimpijskog bazena (iznos od 6.940.815,14 KM), rekonstrukciju i investiciono održavanje ambulanti i depoa apoteka (iznos od 718.446,09 KM), rekonstrukciju i investiciono održavanje putne mreže (iznos od 3.101.430,84 KM), te rekonstrukciju i investiciono održavanje vodoprivrednih objekata iz sredstava kantona (iznos od 941.884,82 KM).

U 2025. godini, izdaci za nabavku stalnih sredstava planirani su u iznosu od 46.813.621,51 KM. Grad Zenica, u saradnji sa javnim preduzećima i ustanovama čiji je osnivač Grad, u periodu od 2025. - 2028. godine, planira realizaciju i sljedećih kapitalnih projekata:

- nabavku zemljišta i drugih nekretnina – eksproprijacija,
- rekonstrukciju i investiciono održavanje poslovnih prostora, društvenih domova, ambulanti, depoa apoteka, putne mreže, vodoprivrednih objekata, te vodovodne i kanalizacione mreže,
- izgradnju zatvorenog olimpijskog bazena,
- izgradnju zgrade Službe hitne medicinske pomoći Doma zdravlja Zenica,
- izgradnju ambulanti porodične medicine u MZ Perin Han, MZ Babino i MZ Orahovica,
- izgradnju doma Gorske službe spašavanja na Smetovima,
- nabavku građevine za realizaciju projekta Radničkog univerziteta,
- nabavku građevine za realizaciju projekta Kasina III,
- rekonstrukciju Trga Alije Izetbegovića,
- modernizaciju, proširenje i rekonstrukciju javne rasvjete,
- rekonstrukciju i investiciono održavanje vatrogasnog doma i dispečerskog centra,
- izgradnju i uređenje igrališta i sportskih terena,
- izgradnja zatvorene dvorane "Papirna",
- rekonstrukciju i adaptaciju domova iz oblasti kulture, te
- izgradnju i unapređenje infrastrukture u poslovnim zonama.

Namjenska sredstava za zaštitu od požara od naknada za vatrogastvo

Ova namjenska sredstva prikupljaju se po Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine FBiH", broj 64/09), Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine ZDK", broj 5/11) i Odluci o visini naknade za vatrogastvo ("Službene novine općine Zenica", broj: 4/13 i 2/14 i "Službene novine Grada Zenica", broj 2/15). Prikupljena sredstva se koriste za nabavku tehničke opreme za potrebe Profesionalne vatrogasne jedinice i sredstava za gašenje požara, za održavanje objekata, investicionu izgradnju i opremanje objekata za potrebe vatrogasnih jedinica, za pomoć u radu Dobrovoljnog vatrogasnog društva, za obrazovanje vatrogasnih kadrova, za edukaciju građanstva iz oblasti zaštite od požara, te za ostale namjene vezane za održavanje i unapređenje protivpožarne zaštite. Ova sredstva su izvršena:

- u 2018. godini u iznosu od 119.069,63 KM;
- u 2019. godini u iznosu od 114.702,22 KM;
- u 2020. godini u iznosu od 115.936,66 KM;
- u 2021. godini u iznosu od 150.709,17 KM;
- u 2022. godini u iznosu od 71.337,74 KM;
- u 2023. godini u iznosu od 238.745,84 KM;
- u 2024. godini u iznosu od 154.475,29 KM.

U Budžetu Grada Zenica za 2025. godinu, namjenska sredstava za zaštitu od požara od naknada za vatrogastvo sa prenesenim neutrošenim sredstvima iz 2024. godine planirana su u ukupnom iznosu od 780.000,00 KM.

Namjenska sredstava civilne zaštite po Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća - 0,5%

Instrukcijom federalnog ministra finansija o planiranju i korištenju sredstava sa posebnog transakcijskog računa propisano je da se u tekućoj godini oprihoduje samo iznos utrošenih sredstava, dok se neutrošena sredstva prenose u narednu godinu. Shodno navedenom, u nastavku dajemo pregled ukupnih namjenskih sredstava prikupljenih po Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine FBiH", broj: 39/03, 22/06 i 43/10) po godinama:

- u 2017. godini ukupno raspoloživa sredstava iznosila su 1.436.605,30 KM, utrošeno je 173.109,00 KM, dok su neutrošena sredstva u ukupnom iznosu od 1.264.417,37 KM prenesena u 2018. godinu;
- u 2018. godini ukupno raspoloživa sredstava iznosila su 1.964.213,49 KM, utrošeno je 740.511,04 KM, dok su neutrošena sredstva u ukupnom iznosu od 1.223.702,45 KM prenesena u 2019. godinu;
- u 2019. godini ukupno raspoloživa sredstava iznosila su 1.935.312,39 KM, utrošeno je 727.283,35 KM, dok su neutrošena sredstva u ukupnom iznosu od 1.208.029,04 KM prenesena u 2020. godinu;
- u 2020. godini ukupno raspoloživa sredstava iznosila su 1.945.127,02 KM, utrošeno je 278.836,57 KM, dok su neutrošena sredstva u ukupnom iznosu od 1.666.290,45 KM prenesena u 2021. godinu;
- u 2021. godini ukupno raspoloživa sredstava iznosila su 2.464.197,72 KM, utrošeno je 348.666,23 KM, dok su neutrošena sredstva u ukupnom iznosu od 2.115.531,49 KM prenesena u 2022. godinu;
- u 2022. godini ukupno raspoloživa sredstava iznosila su 3.030.805,40 KM, utrošeno je 471.368,42 KM, dok su neutrošena sredstva u ukupnom iznosu od 2.559.436,98 KM prenesena u 2023. godinu;
- u 2023. godini ukupno raspoloživa sredstava iznosila su 3.520.902,32 KM, utrošeno je 1.261.386,69 KM, dok su neutrošena sredstva u ukupnom iznosu od 2.259.515,63 KM prenesena u 2024. godinu.
- u 2024. godini ukupno raspoloživa sredstava iznosila su 3.307.369,72 KM, utrošeno je 537.787,87 KM, dok su neutrošena sredstva u ukupnom iznosu od 2.769.581,85 KM prenesena u 2025. godinu.

U Budžetu Grada Zenica za 2025. godinu ova sredstva, sa prenesenim neutrošenim sredstvima iz 2024. godine, planirana su u iznosu od 3.769.581,85 KM.

Sredstva Fonda za zaštitu okoline

Odlukom o načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu okoline ("Službene novine ZDK", broj: 18/12 i 1/15) propisano je da prikupljena sredstva koja Fond za zaštitu okoline FBiH raspoređuje kantonima, Vlada ZDK raspoređuje tako što 30% sredstava pripada ZDK, dok se 70% sredstava uplaćenih u Fond sa područja lokalne samouprave, usmjerava tom općinskom/gradskom budžetu.

Sredstva Fonda za zaštitu okoline se koriste za podsticanje mjera zaštite i unapređenja okoline, za čišćenje riječnih korita, divljih deponija i zbrinjavanje animalnog otpada, kao i za usluge mjerenja kvaliteta zraka, te druge potrebe. Izvršenje rashoda iz ovih sredstava u 2017. godini iznosilo je 437.009,47 KM, u 2018. godini 1.126.393,14 KM, u 2019. godini 710.730,74 KM, u 2020. godini

862.305,44 KM, u 2021. godini 625.135,25 KM, u 2022. godini 429.956,20 KM, a u 2023. godini 484.724,98 KM. Ova sredstva u Budžetu Grada Zenica za 2024. godinu utrošena su u iznosu od 482.783,57 KM, dok su u 2025. godini planirana sredstva, zajedno sa prenesenim neutrošenim sredstvima iz 2024. godine, u iznosu od 2.027.611,23 KM.

Poglavlje V: Projekcije budžeta Grada Zenica

U nastavku su dati tabelarni pregledi projekcija prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka budžeta Grada Zenica za 2025. - 2028. godinu, kao i ostvarenje, odnosno izvršenje istih za 2024. godinu.

Projekcije prihoda i primitaka budžeta Grada Zenica

Tabela broj 6 (u KM)

RED. BR.	VRSTA PRIHODA	OSTVARENJE 2024. g.	BUDŽET 2025. g.	PROJEKCIJA 2026. g.	PROJEKCIJA 2027. g.	PROJEKCIJA 2028. g.
1	2	3	4	5	6	7
I	PRIHODI OD POREZA	37.010.681,77	39.521.679,00	40.000.000,00	40.600.000,00	41.000.000,00
II	NEPOREZNI PRIHODI	15.312.657,59	19.223.186,10	17.000.000,00	18.200.000,00	18.600.000,00
III	PRIMLJENI TEKUĆI TRANSFERI I DONACIJE	4.737.062,90	2.731.613,58	4.877.000,00	3.000.000,00	3.500.000,00
IV	PRIMLJENI KAPITALNI TRANSFERI	4.912.776,03	12.178.588,02	7.000.000,00	7.000.000,00	7.100.000,00
V	KAPITALNI PRIMICI	3.582.717,83	22.860.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00
VI	PRENOS NAMJ. SRED. CZ PO ZAKONU O ZAŠTITI I SPAŠ. LJUDI ... - 0,5%, NEUTROŠENIH U PRETH. GOD.	520.728,33	2.769.581,85	2.500.000,00	2.500.000,00	2.500.000,00
	UKUPNO PRIHODI I PRIMICI GRADA (od I do VI)	66.076.624,45	99.284.648,55	73.377.000,00	73.300.000,00	74.700.000,00
VII	PRIMLJENI TRANSFERI OD OSTALIH NIVOVA VLASTI - NAMJENSKE DOZNAKE	18.347.280,12	21.823.500,00	21.800.000,00	21.800.000,00	22.000.000,00
	UKUPNO PRIHODI I PRIMICI BUDŽETA (od I do VII)	84.423.904,57	121.108.148,55	95.177.000,00	95.100.000,00	96.700.000,00
	PROCENAT POVEĆANJA/SMANJENJA U ODNOSU NA PRETHODNU GODINU		43,45%	-21,41%	-0,08%	1,68%
	AKUMULISANI VIŠAK PRIHODA NAD RASHODIMA - AKUMULISANI SUFICIT	9.939.875,79	4.636.952,33	0,00	0,00	0,00
	UKUPNO PRIHODI I PRIMICI BUDŽETA SA AKUMULISANIM SUFICITOM	94.363.780,36	125.745.100,88	95.177.000,00	95.100.000,00	96.700.000,00

Projekcije rashoda i izdataka budžeta Grada Zenica

Tabela broj 7 (u KM)

RED. BR.	VRSTA RASHODA	IZVRŠENJE 2024. g.	BUDŽET sa prerasp. 2025. g.	PROJEKCIJA 2026. g.	PROJEKCIJA 2027. g.	PROJEKCIJA 2028. g.
1	2	3	4	5	6	7
I	REDOVNA DJELATNOST (od 1 do 4)	17.100.322,49	21.024.587,70	21.714.589,00	22.683.600,00	23.684.800,00
1.	PLAĆE I NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIH	13.575.934,13	16.398.200,00	17.095.000,00	17.873.000,00	18.707.000,00
2.	DOPRINOSI POSLODAVCA I OSTALI DOPRINOSI	1.270.062,95	1.569.300,00	1.635.000,00	1.710.000,00	1.790.000,00
3.	IZDACI ZA MATERIJAL I USLUGE	2.044.506,83	2.712.000,00	2.774.589,00	2.905.600,00	2.992.800,00
4.	IZDACI ZA NABAVKU STALNIH SREDSTAVA	209.818,58	345.087,70	210.000,00	195.000,00	195.000,00
II	POSEBNE NAMJENE (od 5 do 13)	48.002.476,09	78.010.060,85	51.412.411,00	50.366.400,00	50.765.200,00
5.	IZDACI ZA MATERIJAL I USLUGE	13.498.283,18	13.429.832,97	11.700.000,00	12.300.000,00	13.100.000,00
6.	TEKUĆI TRANSFERI I DRUGI TEKUĆI RASHODI	13.008.087,01	10.094.500,99	8.450.000,00	10.790.000,00	11.450.000,00
7.	KAPITALNI TRANSFERI	1.415.459,44	530.000,00	674.800,00	718.400,00	752.200,00
8.	IZDACI ZA KAMATE	551.197,44	650.000,00	620.000,00	590.000,00	560.000,00
9.	IZDACI ZA NABAVKU STALNIH SREDSTAVA	18.354.402,29	46.468.533,81	22.620.000,00	18.655.000,00	17.560.000,00
10.	IZDACI ZA OTPLATE DUGOVA	0,00	260.000,00	2.630.000,00	2.500.000,00	2.500.000,00
11.	NAMJ. SR. ZA ZAŠTITU OD POŽARA OD NAKN. ZA VATROG. SA NEUTR. SR. U PRETH. GOD.	154.475,29	780.000,00	250.000,00	260.000,00	270.000,00
12.	NAMJENSKA SREDSTVA CZ PO ZAKONU O ZAŠTITI I SPAŠ. LJUDI ... - 0,5%	537.787,87	3.769.581,85	2.460.000,00	2.490.000,00	2.500.000,00
13.	SREDSTVA FONDA ZA ZAŠTITU OKOLIŠA FBIH SA NEUTROŠENIM SRED. U PRETH. GOD.	482.783,57	2.027.611,23	2.007.611,00	2.063.000,00	2.073.000,00
III	TEKUĆA BUDŽETSKA REZERVA	249.747,50	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00
	UKUPNO RASHODI I IZDACI IZ PRIHODA GRADA (od I do III)	65.352.546,08	99.284.648,55	73.377.000,00	73.300.000,00	74.700.000,00
IV	TRANSFERI OD OSTALIH NIVOVA VLASTI - NAMJENSKE DOZNAKE	18.347.280,12	21.823.500,00	21.800.000,00	21.800.000,00	22.000.000,00
	UKUPNO RASHODI I IZDACI BUDŽETA (od I do IV)	83.699.826,20	121.108.148,55	95.177.000,00	95.100.000,00	96.700.000,00
	RASPORED AKUMULISANOG SUFICITA	6.026.527,86	4.636.952,33	0,00	0,00	0,00
	UKUPNO RASHODI I IZDACI BUDŽETA SA RASPOREDOM AKUMULISANOG SUFICITA	89.726.354,06	125.745.100,88	95.177.000,00	95.100.000,00	96.700.000,00

Broj: 02-11-12950/25

Zenica, 13 -06- 2025

